

ΜΙΚΡΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΜΩΡΙΣ ΖΕΡΒΑΙΣ

ΤΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΙΝΕ έτοιμος. Δέν ξέχασε τίποτα.

Η βαλίτσα του—δέν πήρε τίποτ' άλλο—είνε κρυμμένη κάτω απ' τή δρύνην υτουλάπα, παλιό έπιπλο τής γιγαίας του. Δέν πήρε μαζί του, παρά μονάχα τ' απαραίτητα, θά συμπληρώση ό,τι του χρειάζεται στο δρόμο, στη Μασσαλία, στη Σαγκόν. Έξ' άλλου, δέν του χρειάζονται τώρα σπουδαία πράγματα... Πρέπει να φύγη, χωρίς θόρυθο. Σε λιγάκι θά κοιμούνται όλοι, τά δυό μικρά κι' ή μητέρα τους. Θ' άργοπορήση στο γραχείο, θά προπονηθή πώς διαβάσει. Κι' έπειτα, όταν όλοι κλείσουν τά βλέφαρά τους, σιγαλιά, με άθόρυθα θήματα θά πνήξη τήν έπιτακτική εκείνη φωνή,

πού τήν άκούει κιόλας μέσα του να τό φωνάζει: «Όχι! Μή φύγη! Άιστακτείτε! Στάσου! Είσ' ένας άνανδρος!» Καί θά φύγη! Άάωσος τήν κλειωνιά για νά μήν άκούση. Καί τό κλειδί; Λά τό ριζή πάνω απ' τήν πόρτα του κήπου. Τι του χρειάζεται πια τό κλειδί;

Παράξενο. Τόν έννοχη; αυτό τό κλειδί. Άν τό κρατούσε; Καμιά φορά μία λεπτομέρεια αναβάλλει τά ταξείδια.

Γρήγορα όμως ξαναθρίσκει τήν άυτοπειοποίησή του. Έχει βγάλει τό εισιτήριό του. Πήγε καί τό πήρε ο ίδιος τό άπόγευμα, για νά είνε βέβαιος πως έκείνο τό μικρό πράσινο χαρτάκι τόν ύποχρεώνει νά φύγη.

Δείπνουν λοιπόν στο σπίτι του για τελευταία φορά. Αύτους τους τοίχους, αυτά τά έπιπλα, τά κάδρα, τά λευκά κεντήματα, ψά τζέκι, όλα, όλα, δέν θά τά ξαναδεί τούτα. Δέν θά ξαναδεί τίποτ' απ' αυτά. Έτσι τουλάχιστον νομίζει, σάν νά μή πρόκειται ύστερ' από λίγες μέρες, ίσως ύστερ' από λίγες ώρες, στις στεριές καί στις μακρινές θάλασσες, νά τόν κυριέψη ή νοσταλγία καί νά ξαναφέρη μπροστά στά μάτια του όλ' αυτά τά πράγματα ζωντανότερα, πύ χειροποιήσαστά απ' όσο τά βλέπει τώρα πού στέκει μπροστά τους.

Είν' έτοιμος. Δέν του λείπει τίποτε.

Τίποτε δέν του λείπει, παρά μονάχα ο ίδιος ο έαυτός του! Οι άλλοι θ' αναπνέουν ήσυχα, τόσο άπαλά πού κι' ο έλαχίστος κρότος θά μπορούσε νά τους ζυπήση.

Θά προσέξη όμως, θά περπατήσει σιγά, όπως τό ζαρκάδι πάνω στη χλόη.

Η βαλίτσα, μέ τό πάνω ντυσίμό της, θά γλυστρήση άθόρυθα κάτω απ' τήν υτουλάπα πάνω στο κερωμένο παρκέτο, κι' ή πόρτα θά κλείση όριστικά πίσω του, για πάντα...

Θά πάρη κατόπι τό τραίνο για τό Παρίσι. Έκεί θά βρεθή στον μεγάλο δόλωφο σταθμό, τόν γεμάτο θορύθους καί φωές.

Θά ξεκινήση μέσα στη νύχτα με τό μεγάλο τραίνο. Θά ίδη νά περνούν, άγνωστοι κι' άνώμοτοι, οι άγριοι τής έξοχής, τά γεφύρια, ή διάφορες πολιτείες... Πρέπει μόνο νά πέραση ν' άποχαιρετήση τή μητέρα του. Τής τό ύποχέθηκε αυτό... Θά κρατήση αυτή τό μουτικό του. Θά κρατήση μουσική τή φυγή του... Μονάχα αυτή θά ξέρη γιατί, πως, πού φύγει, ζητώντας μία καινούργια ζωή, μία καινούργια ύπαρξη.

Μητέρα! Μητέρα!

Αυτή δέν θά κλάψη! Δέν θά κλάμουν καθώς θ' άποχαιρετούνται! Θά κλάμουν μόνο ύστερα, όταν βρεθούν ολόμυθοι ο καβένος του!... Τώρα δέν θά κλάψη ή μητέρα του! Μόνο άκουν για στερνή φορά τόν άγαπημένο τους περπάτο στην άκρογυαλιά. Καί τά πλατάνια θ' άνακατέψουν τή καθησυχαστικές συμβουλές τους στην ακλόνητη άπόφασή του.

Κατόπι τό λιμάνι, τά καράδια, πού είν' έτοιμα νά φύγουν. Η φωτεινές ρουμπινένες κορδέλλες, τρεμάμενες πάνω στη θάλασσα, θά μεθύσουν τά κορμακμένα του μάτια, όπως τό δυνατό παλιό κρασί, πού τά πη κείνο τό βράδυ κοντά στη μητέρα του, θά ζαλίση τό παραγμένο μωαλό του.

Είν' έτοιμος...

Η φωτιά πέταει σπιθες. Ρίχνει λίγη στάχτη πάνω σ' άναμμένα κούτσουρα. Είνε ή τελευταία φορά!...

Τελειώνουν πια τά βουθά βράδια τής ήσυχίας ύστερ' από κάθε φιλονικία γεμάτη φρίκη. Τελειώνουν, οι έξευτελισμοί μπροστά στά μάτια τών παιδιών του! Δέν θά σκοτώνεται πια στη δουλειά, για νάνα ένα κουρέλι, ύποταγμένο

στά νύχια μιάς μέγαρας! Άφού κάθε διαμαρτυρία, κάθε λογική στάθμη άνώφελη, προτιμότερη αυτή ή λύσις. Καλύτερα να φύγη, πρέπει νά φύγη! Φευγει. Θά φύγη σέ λίγο! Ο ήλιος τών τροπικών θά κάψη τά μικρόθια κείνης τής σκληρής δεκαπέντε χρόνων, πού τόν είχε άποκτηνώσει, τόν είχε έξουθενώσει στο σημείο ν' άγαπά κάθε ματοβαμμένο κρικό τής σκληρής άλυσιάς του.

Άντίο, πατρίδα! Τρέχει στο άγνωστο. Ο πλότος θ' άνεθίη στο πλοίο. Θ' άκουστούν τά τρία τελευταία σφυρίγματα, ο τραγικός άποχαιρετισμός τών ξενητεμένων προς αυτούς πού μένουν, κι' έπειτα, ο μονότονος ρυθμικός κρότος τών μηχανών κι' ή άδιάφορος φωνή τών ανθρώπων του πλοίου. Αύτοι οι άνθρωποι, λές κ' είνε όμοιοι πάνω σ' όλα τά πλοία. Τουλάχιστον τό βλέμμα τους, οι τρόποι τους, ή κινήσεις τους, ή γενική τους έκφρασι, είνε άπαράλλαχτες πάνω σ' όλα τά πλοία, πού φεύγουν άδιάφορα για τά γύρω τους δράματα.

Είν' έτοιμος... Πρέπει νά φύγη...

Σ'ήνηε τό φως από συνήθεια. Μά τ' είν' αυτό πού φέγγει έκεί στη γωνία του δωματίου, πάνω στο τραπέζι; Πλησιάζει περιεργος, ξεχνώντας για μία στιγμή τόν έαυτό του. Τι όμορφα πού είνε!... Ένας αθηροδρομικός σταθμός φαίνεται σάν άλληνός! Δέν του λείπει τίποτα! Το τραίνο, ή άτμομηχανή, ο σταθμός καί τά φωτά στη γραμμή, τά φωτά, μικρά γλομπάκια απ' τό Χριστουγεννιάτικο δένδρο, φωτίζονται απ' τήν πρίζα... Τι όμορφα πού είν' όλ' αυτά! Ένα κομμάτι σκούρο βαμπακί πάνω στην καπνοδόχο τής άτμομηχανής δίνει τήν έντύπωση του σταθμού. Ο σταθμός είν' έξοχικός, γιατί ύπάρχουν καί δέντρα γύρω καί πύ πέρα βουνά κι' ένα κοπάδι πρόβατα. Μά νά καί μία χαριτωμένη παραφωνιά. Στη γωνιά, στο βάθος,

ή κούκλα, ή μεγάλη κούκλα τής κορούλας του τόν κυτάζει, σάν ν' άπορη μέ τά μεγάλα καταγάλανα μάτια της. Άπορη καί όμως τού χαμογέλα. Θαρρεί πως τού μιλά ή κούκλα τής κορούλας του, βέβαια, τού μιλά:

—Πού πάς; Καί τί θ' άπογίνωμεις; Τι θ' άπογίνωμ εγώ; Δέν καταλαβαίνω, λοιπόν, πώς όταν φύγης έσύ από δω μέσα απ' τήν κόλασί σου, όπως φαταξέσαι, ή ζωή θά γίνη πραγματική κι' άθάσταχη κόλασι για μέ, για τά παιδιά καί για τής κούκλες; Μά τί διάθεσι θά μέ ξαναπαρή μένα ή μικρή μου κυρία στα χέρια της, για νά παίζη όταν θάχη φύγη για πάντα, για πάντα ο μπαμπάς της; ..

Είν' έτοιμος νά φύγη. Καί όμως, μέσος' αυτό τό άμυδρό φως τού μικροσκοπίου στό σταθμό, δέν βλέπει πια ούτε τις μυριόχρωμες άνταύγειες τών πράσινων νεράν τής θάλασσας, ούτε τή λάμψη τού

ηλιού στις μακρινές ζωτικές χώρες... Μά κάτι ακατανίκητο, σάν μία σταγόνα έρροσίας, πού αυτή μονάχα θά μπορούσε νά τόν κινή νά ξεδιψάση μέσα στην έρημο τής ζωής του. Βλέπει τά παιγνίδια, τή χαρά τών παιδιών του, Θαρρείς κι' άκούει τό έξέγνισαστο γέλιο, τις τριαχαριτωμένες κουθέντες τους.

Νά τά φιλούσε τουλάχιστον άλλη μία φορά!..

Πηγαίνει στο δωμάτιο μέσα καί τό βλέπει, τά βλέπει, κι' έπειτα σκύβει καί τά φιλεί, προσεχτικά, μέ τά ζυπήση, τά φιλεί σάν νά γυρνούσε από μακρύν ταξείδι...

Κοιμούνται! Όλοι τους κοιμούνται!..

Ω! δέν μπορεί πια νά φύγη! Κάτι τόν κρατάει στο σπίτι του.

Άκούει από μακρύν τό τραίνο πού σφυρίζει... Η πόρτα τής υτουλάπας έτρίζει, μά δέν πειράζει. Κι' άν ζυπήσουν... Έμεινε λιγάκι άργά άπόψε. Του φαίνεται πως έρχεται από μακρύν, από πού τό μακρύν. Δέν θά μάθουν ποτέ τί τόν άνάγκασε νά μείνη. Κανείς δέν θά μάθι τής τύψεις πού έννοιας, άντικρύζοντας τ' έψευχα μάτια μιάς κούκλας καί τό μικροσκοπικό λαμπάκι ένός τενεκεδένιου αθηροδρομικού σταθμού. Δέν θά μάθουν ποτέ, πως άν δέν γινόταν αυτό, θά βρισκότανε τώρα μακρύν, πού μακρύν...

Κανείς δέν θά μάθι τίποτε. Θά μορφή νά σωπήση κι' ασύριο, όπως κι' όλες τής άλλες μέρες. Γιατί τ' άμυχα παιγνίδια, ο τενεκεδένιος σταθμός κι' ή κούκλα με' τά καταγάλανα μάτια τού διδάξαν πως όλα τά δικαιώματα κι' οι έγωισμοί τών μεγάλων πρέπει νά σθίνουν, νά χώνονται μπροστά στα δικαιώματα τών μικρών. Τα παιδιά πρέπει νά χαρούν τά παιγνίδια τους. Μά για νά παίζουν σπύσχαρά τά παιδιά, πρέπει ο ούρανός νάνα γαλάζιος, δίχως σύννεφα, κι' έξω σπύν κήπο, μά καί μέσα στο σπίτι...